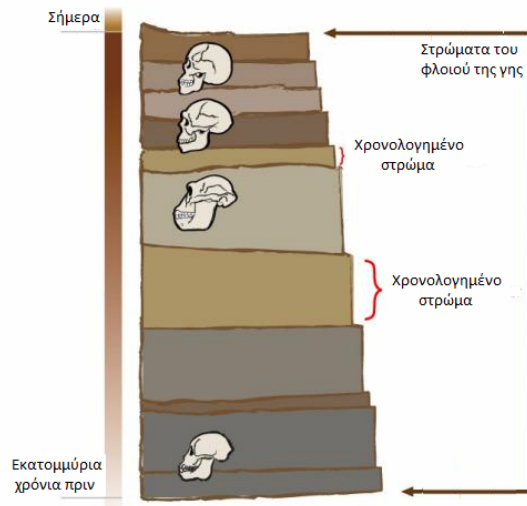

Η χρονολόγηση των απολιθωμάτων – Η ραδιοχρονολόγηση

Χρησιμοποιούνται πολλές μέθοδοι όπως

- 1) Της ραδιοχρονολόγησης
- 2) Της θερμο-φωταύγειας
- 3) Του παλαιομαγνητισμού
- 4) Της βιοχρονολόγησης
- 5) Του μοριακού ρολογιού κ.ά.

Η ύπαρξη πολλαπλών μεθόδων μας δίνει την δυνατότητα να διασταυρώνουμε τις μετρήσεις μας και έτσι να είμαστε αρκετά σίγουροι για την χρονολόγηση του ευρήματος που εξετάζουμε.

Η ραδιοχρονολόγηση είναι, ίσως, η σημαντικότερη μέθοδος χρονολόγησης των απολιθωμάτων και επιτυγχάνεται με τη βοήθεια ραδιενεργών στοιχείων.

- Για χρονικές περιόδους 100 μέχρι 70.000 έτη πριν συνήθως χρησιμοποιούμε **ραδιενεργό άνθρακα-14** (^{14}C).

Η χρονολόγηση με ^{14}C βασίζεται στο γεγονός ότι με το θάνατο ενός οργανισμού ή την απώλεια τμήματος από έναν οργανισμό, ο ραδιενεργός ^{14}C που περιέχει παύει να αναπληρώνεται με τη λήψη της τροφής. Έτσι, αντί να βρίσκεται σε σταθερή αναλογία με τον κανονικό άνθρακα (^{12}C) μέσα στο υλικό, όπως στους ζώντες οργανισμούς και στο περιβάλλον, αρχίζει να ελαττώνεται, διασπώμενος με την εκπομπή βήτα σωματιδίων (εκπέμπει ποζιτρόνια, δηλαδή e^+). Η συγκέντρωση του ^{14}C στο δείγμα μπορεί να μετρηθεί με χρήση κατάλληλων ανιχνευτών. Συσχετίζοντας το πόσο μειωμένη είναι η αναλογία μεταξύ ^{14}C και ^{12}C με το χρόνο ημιζωής¹ του ^{14}C βρίσκουμε πόσα χρόνια πριν έχει πεθάνει ο οργανισμός, δηλαδή την ηλικία του δείγματος που εξετάζουμε.

Η μέθοδος μπορεί να χρησιμοποιηθεί:

- α) Για οργανισμούς που κάποτε έζησαν ή για ή τμήματά τους.
- β) Για την άμμο σε μεγάλα βάθη, επειδή περιέχει 1% οργανική ύλη.
- γ) Για το κονίαμα που χρησιμοποιείται για κατασκευές εδώ και 2.000 έτη.

- Για χρονικές περιόδους από 10.000 μέχρι αρκετά εκατομμύρια έτη συνήθως χρησιμοποιούμε τη μεταστοιχείωση του Καλίου-40 σε Αργό-40 ($^{40}\text{K} \rightarrow ^{40}\text{Ar}$). Η μεταστοιχείωση αυτή έχει χρόνο ημιζωής 1,28 δισεκατομμύρια έτη.

- Για χρονικές περιόδους πάνω από 10 εκατομμύρια έτη χρησιμοποιούμε τη μεταστοιχείωση του ουρανίου-235 σε μόλυβδο-207 ($^{235}\text{U} \rightarrow ^{207}\text{Pb}$). Η μεταστοιχείωση αυτή έχει χρόνο ημιζωής τα 710 εκατομμύρια χρόνια. Επίσης, χρησιμοποιείται και η μεταστοιχείωση του ουρανίου-238 σε μόλυβδο-206 ($^{238}\text{U} \rightarrow ^{206}\text{Pb}$), η οποία έχει χρόνο ημιζωής τα 4,47 δισεκατομμύρια χρόνια.

¹ Είναι ο χρόνος που πρέπει να περάσει για να μειωθεί η ποσότητα του ραδιενεργού υλικού στο μισό. Ο χρόνος ημιζωής του ^{14}C είναι 5.730 ± 40 έτη. Άρα, αν σε ένα υλικό υπήρχε 0,1 g ^{14}C θα χρειαστούν, αν δεν αναπληρώνεται ο ^{14}C , 5.730 χρόνια για να γίνει η ποσότητα του 0,05 g.